

Kicin, dnia 09 września 2020r.

MAREK PIETRZYŃSKI
Ławnik Sądu Okręgowego w Poznaniu,
Legitymacja nr 90
mail: marek@pietrzynski.pl

ZBIGNIEW ZIOBRO
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI
Aleje ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

**SZANOWNY PANIE MINISTRZE SPRAWIEDLIWOŚCI,
PROKURATORZE GENERALNY!**

Uprzejmie informuję Pana Ministra Sprawiedliwości o licznych uchybieniach i wadach formalno-prawnych popełnionych w procedurze powołania ławników oraz wyboru i działalności Rady Ławniczej w Sądzie Okręgowym w Poznaniu.

Od wielu już lat zwyczajowo w wymienionym Sądzie stosowana jest nie zdrowa praktyka obnażająca patologiczny stan samorządu ławniczego, którego źródłem jest brak jakiegokolwiek nadzoru prawnego w procedurze odebrania ślubowania i powołania ławnika, przeprowadzenia wyboru i działalności rady ławniczej, wynikającej w moim przekonaniu z pozostawienia rady ławników bez należytej obsługi prawnej przez Prezesa SO w Poznaniu.

Stan faktyczny przedstawia się następująco:

1. Od początku kadencji będąc przydzielony do XVIII Wydziału Cywilnego w SO w Poznaniu nie wyznaczono mnie do udziału w żadnej rozprawie. Cały czas byłem informowany, że sędzia, do którego mnie przydzielono przebywa na zwolnieniu lekarskim. Z odpowiedzi na moje pismo, w którym zwróciłem się o wyjaśnienie tego faktu do Prezesa SO w Poznaniu wynika, że ławników postanowiono podzielić losowo na grupy przypisane do referenta (sędziego). Ponieważ trafiłem na sędziego, który jest nie obecny, stąd moja absencja na wokandach ma jeszcze potrwać nie wiadomo do jakiego terminu (**zał. nr 3**).

Powód zdaje się być prozaiczny, bowiem zgodnie z dyspozycją zawartą w art. 170 Prawo o ustroju Sądów Powszechnych ławnicy są wyznaczani do udziału w rozprawach, nie zaś przydzielany jest losowo sędziemu czy do grupy mu przypisywanej. Tym sposobem uniemożliwia się ławnikowi przy istniejących wakatach, wykonywanie misji – czynnika społecznego w wymiarze sprawiedliwości, powierzonej w trybie wyborczym przez radę gminy z wniosku zgłoszonym przez mieszkańców.

2. Ślubowanie ławników odbierane było w sposób zbiorowy, przez powtarzanie fragmentów treści roty przeczytanych przez prowadzącego zebranie, jednocześnie składane przez wszystkich obecnych na zebraniu ogółu ławników. Uniemożliwiając tym sposobem skorzystania z ustawowego uprawnienia umożliwiającego dodania przez składającego je ławnika na końcu wypowiedzianej roty zwrotu „*Tak mi dopomóż Bóg*”. Jest ono uprawnieniem indywidualnym przypisanym ławnikowi i od jego wyłącznej woli i decyzji zależy skorzystanie z tego prawa. Odebranie tego prawa ławnikowi jest jego naruszeniem.

Ponadto, odebrane przez prezesa sądu ślubowania nastąpiło po wcześniejszym wpisaniu na listę ławników z podziałem na wydziały i wydaniu ławnikom legitymacji. Co jest niezgodnie z regułą podaną w art. 164 § 3 wyżej przywołanej ustawy, której istotą jest zapewnienie odebrania ślubowania przez Prezesa Sądu od wszystkich ławników uczestniczących w zebraniu.

Nie dochowanie ustawowej procedury przeczy wykładni celowościowej tej reguły, bowiem nie ma żadnej pewności ani gwarancji, że po otrzymaniu legitymacji i przydzielonego wydziału nikt z ławników zebrania nie opuścił i wszyscy ławnicy ślubowanie złożyli.

3. Wybór rady ławniczej na pierwszym zebraniu ogółu ławników w dniu 11.12.2019r., dokonany został niezgodnie z obowiązującym prawem, z naruszeniem zasad demokracji, nie w głosowaniu większością głosów tylko przez kooptację ławników wyrażających chęć w niej udziału.

Niezwłocznie o powstałych uchybieniach natury formalno-prawnej poinformowałem Prezesa SO w Poznaniu oraz w piśmie z dnia 27.12.2019r. Powiadamiając również Ministra Sprawiedliwości. Sprawa zarejestrowana została w Departamencie Kadr i Organizacji Sądów Powszechnych i Wojskowych pod sygn akt DKO-V.5030.1.2020. Wybór rady ławniczej został powtórzony i przeprowadzony ponownie na kolejnym zebraniu zwołanym przez Prezesa SO w Poznaniu, w dniu 25.01.2020r.

Kiedy jednak zwróciłem się o udostępnienie protokołu z wyboru rady ławniczej do publicznego wglądu przez Przewodniczącego rady ławniczej SO w Poznaniu,, odmówiono mi tłumacząc to faktem, że protokół ów nie jest w jego posiadaniu (**zał. nr 2**). Co w mojej ocenie narusza zasady transparentności, jawności działania samorządu ławniczego.

4. Od roku 2006 istnieje sprzeczność zapisu § 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31.01.2006r. w sprawie sposobu wyboru, składu i struktury organizacyjnej, trybu działania oraz szczegółowych zadań rady ławniczej stanowiącego, że cyt.: „**Przewodniczący rady i jego zastępcy wybierani są na pierwszym zebraniu rady.**”, który koliguje z zapisem ustawowym, czyli aktem prawnym wyższego rzędu stanowiącym w art. 175 § 1 Ustawy Prawo o ustroju Sądów Powszechnych, że cyt.: „**Ławnicy każdego sądu wybierają ze swego grona radę ławniczą, jej przewodniczącego i zastępców**”.

Nikomiu wykazana sprzeczność nie przeszkadzała w działalności rady ławniczej. Może dlatego, że zgodnie z ogólną regułą prawną – *lex superior derogat legi inferiori* – norma wyższa uchyla normę niższą.

Tymczasem, Przewodniczący Rady Ławniczej SO w Poznaniu wraz z dwoma zastępcami wybrany został na jej pierwszym posiedzeniu, w dniu 28.02.2020r., czym w moim przekonaniu złamana została wyżej przywołana, obowiązująca w porządku prawnym norma oraz naruszony art. 175 § 1 Ustawy Prawo o ustroju Sądów Powszechnych.

Fakt, że na wzajemnie się wykluczające przepisy, normujące ważną i priorytetową kwestię dla samorządu ławniczego w sądach powszechnych, nikt kompetentny nie zakwestionował, pozwalając tkwić w nielegalnym wyborze przewodniczącego rady i jego zastępców, dobitnie świadczy o lekceważącym traktowaniu samorządu ławniczego w wymiarze sprawiedliwości.

5. Rada ławnicza na swym pierwszym posiedzeniu w dniu 28.02.2020r., jak wynika z komunikatu zamieszczonym na stronie internetowej sądu w zakładce „Rada Ławnicza” (**zał. nr 1**), dokonała wyboru przewodniczącego rady i dwóch jego zastępców powołując wraz z sekretarzem i jednym członkiem organ wew. „Prezydium Rady”.

Kiedy zwróciłem się ze swymi wątpliwościami do Przewodniczącego rady prosząc o wskazanie podstaw uprawniających utworzenia w ramach organizacji pracy rady ławniczej organu wew pod nazwą „Prezydium Rady” otrzymałem wytłumaczenie, że jest ono zwyczajową i dość powszechną praktyką stosowaną w sądach, utworzonym „w celu ułatwienia pracy w sytuacjach nadzwyczajnych oraz nie cierpiącej zwłoki” (**zał. nr 2**).

Zgodnie z obowiązującą regułą w obrocie publicznoprawnym, wynikającej z fundamentalnej konstytucyjnej zasady określonej w art. 7 Konstytucji RP, stanowiącej, że cyt.: „**Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa.**”, rada ławnicza będąc dopełnieniem III filaru władzy publicznej – sądownictwa, bez stosownych upoważnień czy delegacji ustawowych nie ma prawa przekraczać bądź dobrowolnie, w sposób uznaniowy je interpretować w zależności od chwilowych potrzeb czy zachodzących okoliczności.

Z upoważnienia zawartego w art. 175 Prawo o ustroju Sądów Powszechnych, Minister Sprawiedliwości w wyżej przywołanym Rozporządzeniu z dnia 31.01.2006r., literalnie i językowo w § 4 oraz § 9 wyszczególnił szczegółowo zadania, przypisując je osobno przewodniczącemu i radzie ławniczej, stanowiących zamknięty katalog praw i kompetencji, nie podlegający swobodnemu rozszerzaniu bez odpowiedniego upoważnienia czy stosownej delegacji ustawowej. W przeciwnym bowiem przypadku, gdyby intencją ustawodawcy było umocowanie w wew. strukturze organizacyjnej działalności rady ławniczej „prezydium rady”, uczyniłby to wskazując go językowo w art. 175 Prawo o ustroju Sądów Powszechnych. Co wiązałoby się z koniecznością uwzględnienia tegoż organu przez Ministra Sprawiedliwości w podziale kompetencji w Rozporządzeniu w sprawie

sposobu wyboru, składu i struktury organizacyjnej, trybu działania oraz szczegółowych zadań rady ławniczej.

REASUMUJĄC:

W sprawie wymienionej w pkt. 1 zwróciłem się do Przewodniczącego z prośbą o wyjaśnienie braku przydziału mnie do udziału w rozprawach toczących się w tutejszym Sądzie Okręgowym w Poznaniu. Ku mojemu zdziwieniu i zaskoczeniu w większości pytań w odpowiedzi przewodniczący rady ławniczej okazał się niekompetentny (**zał. nr 2**).

W przypadku Sądu Najwyższego zgodnie z zapisem § 3 pkt. 1 w Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 29 marca 2018r. w sprawie sposobu wyboru, składu, struktury organizacyjnej, trybu działania oraz szczegółowych zadań Rady Ławniczej Sądu Najwyższego, stanowiącym, że cyt.: *„Wyboru członków Rady, w tym przewodniczącego i zastępców przewodniczącego, dokonuje się na pierwszym zebraniu ławników Sądu Najwyższego, zwołanym przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, chyba że Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego zarządzi inaczej. Wyboru dokonuje ogół ławników Sądu Najwyższego.”* zachodząca sprzeczność została usunięta i zachowując spójność regulacji prawnych kwestii, o którym mowa w pkt. 4 niniejszej skargi. Potwierdzającym, że moja ocena zawarta w niej jest słuszna i zasadna.

Ponadto, jak wynika z komunikatów zamieszczonych na stronie internetowej Sądu Okręgowego w Poznaniu publikowanych w zakładce „Rada Ławnicza” w poprzedniej kadencji 2016-2019 rada ławnicza mając zaledwie 11 posiedzeń na 16 ustawowych, na żadnym z nich nie uchwaliła Regulaminu Pracy Rady Ławniczej wymaganym przepisem § 8 pkt. 1 oraz § 9 pkt. 8) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31.01.2006r., w sprawie sposobu wyboru, składu i struktury organizacyjnej, trybu działania oraz szczegółowych zadań rady ławniczej. W poprzedniej kadencji szkoleń służących zwiększeniu wiedzy ławnikom w zakresie zagadnień związanych z teorią prawa, istniejących wykładni i interpretacji nie było. Udział ławników w procesie stosowania prawa w sądach wymaga zarówno doświadczenia życiowego, wrażliwości społecznej, jak i wiedzy z zakresu procedur sądowych oraz norm i zasad poszczególnych gałęzi prawa materialnego, które są podstawą orzekania w sprawach rozpoznawanych przez sądy. Tego rodzaju szkoleń zabrakło w poprzedniej kadencji 2016-2019, które mające na celu podnoszenie poziomu pracy ławników, należą do podstawowego zakresu zadań rady ławniczej.

W świetle wyżej podanych zarzutów w moim przekonaniu rada ławnicza SO w Poznaniu przekraczając swoje uprawnienia popełniła czyn niedozwolony w rozumieniu kc mającego znamiona działania na szkodę interesu publicznego w rozumieniu art. 231 Kk, stanowiącego przesłankę do powtórzenia i ponownego przeprowadzenia wyboru Przewodniczącego Rady Ławniczej SO w Poznaniu i jego zastępców w zgodzie z wymogiem ustawowym i intencją ustawodawcy.

Opisana sytuacja, w której dochodzi do łamania prawa i konstytucji w działalności rad ławniczej SO w Poznaniu, zdaje się być powszechną praktyką, niepożądanym zjawiskiem, stosowanym w działaniu sądów powszechnych, będącego źródłem rozwoju patologii w środowisku samorządu ławniczego. Jest ono, w mej ocenie efektem pozbawienia rad ławniczych należytej opieki i obsługi prawnej w tychże sądach, wynikiem świadczącym o marginalizacji roli ławnika jako czynnika społecznego w wymiarze sprawiedliwości. Dowodzi tego odpowiedź Prezesa Sądu Okręgowego w Poznaniu, stwierdzającego piśmie z dnia 01.09.2020r. (zał. nr 3) że cyt.: „Prezes Sądu nie jest uprawniony do weryfikacji takiej oceny, bowiem Rada Ławnicza jest samodzielna (co jest immanentną cechą samorządów) i jedynie współpracuje z Prezesem, a nie mu podlega.”. Czy to oznacza, że samorząd ławniczy pozbawiony został jakiegokolwiek nadzoru i kontroli w zakresie dotyczącym przestrzegania zasady praworządności w prowadzonej działalności, na straży której powinny stać organy władzy publicznej?

W dobrej wierze postępując, w trosce o jakość pracy Rady Ławniczej w wypełnianiu ustawowych zadań i obowiązków, godne i legalne reprezentowanie ławników oraz w dobrze pojętej współpracy ławników zwanych sędziami społecznymi z sędziami zawodowymi w realizacji swej misji jako czynnika społecznego w procesie orzekania sądowego, **składam niniejszą skargę w przedstawionych kwestiach zwracając się z prośbą o niezwłoczne podjęcie przez MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI działań celem uzdrowienia istniejącego chorego stanu w działalności samorządu ławniczego w Sądzie Okręgowym w Poznaniu.**

Szczegółowa analiza ilości popełnionych, uchybień formalno-prawnych, na przykładzie działalności samorządu ławniczego SO w Poznaniu, na tle bezradności Prezesa Sądu Okręgowego w sytuacji naruszania prawa w jej działalności, wystawia złą ocenę całemu środowisku sędziowskiemu, podważając istotę i sens powoływania sędziów społecznych w wymiarze sprawiedliwości, uzasadniając niniejszą skargę, za słuszną i zasadną, wskazując potrzebę, zachodzącą wręcz konieczność podjęcia działań kontrolnych w wybranych sądach powszechnych regionalnych i okręgowych badającej legalności działalności w sądach samorządu ławniczego oraz zainicjowanie wszczęcia prac celem wprowadzenia ustawowych rozwiązań systemowych, umacniających samorząd ławniczy stosownym nadzorem merytorycznym i prawnym, o co też zwracam się w niniejszej skardze złożonej na ręce Pana Ministra Sprawiedliwości, prosząc o pilne zajęcie się sprawą.

Ponieważ, opisywanie sprawy korespondencyjnie nie wyczerpuje wszystkich szczegółów w kwestii traktowania sędziów społecznych, samorządu ławniczego w sądach powszechnych, zobowiązany będę za zaproszenie do współpracy, celem pilnego podjęcia działań naprawczych przywracających należytą pozycję roli ławnika (sędziego społecznego) jako czynnika społecznego w procesie orzekania, w wymiarze sprawiedliwości, mającego istotne znaczenie w rozwoju społeczeństwa obywatelskiego stanowiącego element urzeczywistniający zasady demokratycznego państwa prawa.

Załączniki:

Zał. nr 1 – Komunikat z posiedzenia rady ławniczej SO w Poznaniu, z dnia 28.02.2020r.

Zał. nr 2 – Odpowiedź Przewodniczącego Rady Ławniczej SO w Poznaniu z dnia 01.08.2020r.

Zał. nr 3 – Pismo Prezesa SO w Poznaniu z dnia 01.09.2020r.

Do wiadomości otrzymują:

1. Robert Popkowski – robert.popkowski@gmail.com
2. Stowarzyszenie Ławników Polskich – 44-100 Gliwice, ul. T. Kościuszki 35
stow.lawnikow.polsich@gmail.com
3. Stowarzyszenie Krajowa Rada Sędziów Społecznych – 16-400 Suwałki, ul. Patli 19
sedziaspoleczny@gmail.com

Z poważaniem

M

a

r

e

k

P

i

e

t

r

z

v